

Теніс у Каразінському університеті

Темченко М. В., Лободзінська Т. Д.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Анотація. Розглянуто історію становлення та розвитку тенісу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна: створення, розвиток та реконструкція спортивної інфраструктури, реорганізація системи управління, спортивні здобутки та досягнення, розвиток системи спортивних змагань.

Ключові слова: теніс; тенісний клуб «Унікорт»; здобувач освіти, заклад вищої освіти.

Історія розвитку тенісу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна почалась у 1959 році, коли поряд з будівлею університету було створено невеличкий стадіон з біговими доріжками, секторами для стрибків та метань, трьома волейбольними та двома баскетбольними майданчиками, футбольним полем та двома тенісними кортами. Цікавим є той факт, що понад 100 років тому на цьому місці були корти харківського тенісного клубу «Фенікс».

Ініціатором будівництва кортів був завідувач кафедри загальної фізики, доцент радіофізичного факультету Борис Герасимович Сидоренко. Як і інші спортивні об'єкти цього міні-стадіону, будівництво тенісних кортів проводилось силами студентів та працівників університету. За свою понад 60-річну історію два тенісні корти перетворилися на один з кращих в Україні та безумовно кращий в системі української вищої освіти тенісний комплекс «Унікорт», на якому наразі є 12 відкритих кортів із сучасним покриттям «тенісит». Центральний корт обладнано трибунами на 700 місць і «перший» — на 250. У клубі є тренувальні стінки загальною довжиною понад 100 метрів. Зберіглась також бігова доріжка (Андрієвський, Eds., 2009).

У 1990 році введено в експлуатацію Палац тенісу, у якому розміщено 6 кортів – 4 тренувальні та 2 повногабаритні, тренажерну залу, тренувальне приміщення для імітації техніки та занять спеціальною фізичною підготовкою, а також Музей старовинних тенісних ракеток з історією про клуб та бібліотекою і залом для відпочинку. Тенісна база активно використовується для занять з фізичного виховання та спортом здобувачів вищої освіти та працівників Каразінського університету та мешканців Харкова (Бакіров, 2005).

Залучення студентів до занять тенісом завжди було пріоритетним завданням. Спочатку, коли спортивна тенісна інфраструктура була досить обмеженою, кількість студентів була незначною. З розвитком спортивної бази, особливо після введення в експлуатацію палацу тенісу на початку 90-х років минулого століття, була забезпечена можливість займатися цим прекрасним

видом спорту цілий рік. З того часу для занять здобувачів освіти тенісом використовувались різні системи організації освітнього процесу. А з 2005 року теніс став одним з основних видів спорту у спортивно орієнтованому фізичному вихованні студентів. Здобувачі вищої освіти могли за власним уподобанням обрати цей вид спорту та займатися ним протягом усього терміну навчання в Каразінському університеті. Навіть після того, як заняття з фізичного виховання стали виключно факультативними, понад 150 студентів відвідували тенісні корти для зміцнення власного здоров'я та вдосконалення спортивної майстерності.

Спортивна студентська секція з тенісу почала працювати одразу після будівництва перших кортів. За багаторічну історію розвитку цього прекрасного виду спорту в Каразінському університеті було виховане не одне покоління висококласних тенісистів. Валерій Бурко, майстер спорту, який у 1961–1966 рр. входив до складу збірної команди СРСР, був багаторазовим чемпіоном України та призером чемпіонатів Радянського Союзу, після закінчення навчання у 1970 році почав працювати на кафедрі фізичного виховання та спорту. Розвиток університетської тенісної інфраструктури та успіхи у підготовці спортсменів високого класу дали поштовх для розвитку тенісу у Харкові. Було створено спеціалізовану дитячо-юнацьку спортивну школу олімпійського резерву з тенісу, організовано проведення Всеукраїнських та міжнародних турнірів тенісних турнірів для дітей, а з часом – і серед тенісистів-професіоналів. Невипадково при реорганізації фізкультурно-спортивної роботи та створенні спортивних клубів з видів спорту, які мали значні традиції розвитку в Каразінському університеті, першим було створено тенісний клуб «Унікорт» (Бабічев, et al., 2022). Клуб очолив Заслужений тренер України Валерій Бурко, а президентом клубу багато років працював герой трьох Олімпіад, дворазовий Олімпійський чемпіон з волейболу Юрій Поярков.

Серед його вихованців було багато талановитих спортсменів, імена яких золотими літерами вписано до історії українського тенісу. Дмитро Поляков, майстер спорту міжнародного класу, входив до першої сотні рейтингу тенісистів-професіоналів, найвищий рейтинг в одиночному розряді – 93 місце (1991 р.). Він був переможцем та фіналістом міжнародних турнірів, чемпіоном України та СРСР. З 1989 р. по 1998 р. Дмитро входив до складів збірних команд СРСР та України, неодноразово виступав у матчах Кубка Девіса. Майстер спорту України міжнародного класу Тетяна Перебийніс була учасницею Олімпійських ігор в Афінах (2004 р.) та Пекіні (2008 р.). На найпрестижніших турнірах вона була переможницею юніорського Уїмблдон-2000 у парному розряді та фіналісткою у одиночному розряді. Того ж року Тетяна вийшла до фіналу юніорського US OPEN. У дорослій кар'єрі Вона була фіналісткою Уїмблдонського турніру у змішаному парному розряді (2005 р.) та півфіналісткою парного розряду у 2006 р. Найвищими її досягненнями у світовому рейтингу серед професіоналів були 35 місце у парному та 55 місце в одиночному розрядах.

Учасниками матчів Кубка Девіса у складі збірної команди України були Марат Дев'ятьяров та Владислав Орлов, Анастасія Васильєва виступала у жіночій збірній команді України на матчах Кубка Федерацій. З 2011 по 2019 рр. Майстри спорту України Марат Дев'ятьяров, Владислав Орлов, Анастасія Васильєва та Ганна Півень представляли Україну на Всесвітніх літніх Універсіадах. На міжнародних турнірах серед тенісистів професіоналів перемагала Марина Чернишова.

Понад 50 майстрів спорту було виховано на тенісних кортах Каразінського університету. Багато з них поєднували свою спортивну кар'єру з навчанням у ньому. Чемпіонами України були Мілена Корніль, Євгенія Бурич, Наталія Смирнова, Андрій Ткачов, Іванна Коваленко.

Збірна команда університету неодноразово ставала переможцем Спартакіади Міністерства вищої та спеціальної середньої освіти УРСР, а за часів незалежності України – переможцем та призером змагань з тенісу за програмами Студентських літніх Універсіад України, Всеукраїнських студентських змагань з ігрових видів спорту.

Багато випускників університету, які займалися тенісом, у подальшому стали провідними тренерами України з цього прекрасного виду спорту.

На кортах Каразінського університету проводяться різноманітні турніри, серед яких традиційними вважаються міжнародні юнацькі турніри Європейської тенісної асоціації ЕТА: «Меморіал М. О. Черницької», «Wilson Cup», а також турніри «Меморіал М. Школьника» (зимовий), «Кубок Дружби» (РТТ) і ветеранський турнір «Фанат». І, звичайно, популярними серед студентів є змагання Студентської спартакіади університету, а також особиста першість серед студентів-аматорів.

В університеті вже багато років працює секція з тенісу для викладачів та працівників. Тенісний клуб «Унікорт» також надає фізкультурно-оздоровчі послуги для мешканців Харкова. В абонементних групах щороку займаються понад 500 харків'ян. Загальна ж кількість осіб, які займаються тенісом на тенісному комплексі «Унікорт» перевищує 1000 осіб. Це і здобувачі освіти 23 факультетів та навчально-наукових інститутів Каразінського університету, які займаються тенісом за програмою академічних занять із фізичного виховання під керівництвом викладачів кафедри фізичного виховання та спорту і тренерів клубу, і професорсько-викладацький склад, і діти співробітників, і аматори тенісу будь-якого віку з усього міста.

На початку березня 2022 року спортивні споруди тенісного комплексу зазнали руйнувань внаслідок ракетних обстрілів майдану Свободи, але вже у липні любителі тенісу знову з'явилися на тенісних кортах завдяки праці колективу тенісного клубу, який, незважаючи на постійні обстріли Харкова, зробив максимум для того, щоб відновити роботу основного тенісного центру Харкова.

Література:

Бабічев, А., Темченко, В. & Акінін, Л. (2022). Модернізація системи управління галуззю фізичної культури та спорту у закладі вищої освіти. *Фізична культура, спорт і*

здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXII Міжнародної науково-практичної конференції, Харків : ХДАФК. 503-505.

Бакіров, В.С., Духопельников, В.М., & Зайцев Б.П. (2005). *Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна за 200 років*. Харків: Фоліо.

Андрієвський, В.М. (Eds.) (2009). *Уже полвека длится гейм*. Харків: ТОВ «Золоті сторінки»
http://www.unicourt.com.ua/files/Unikort_Book.pdf

Відомості про авторів:

Темченко Марія Володимирівна –

здобувачка вищої освіти

E-mail: m.temchenko04@gmail.com

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Лободзінська Таїсія Денисівна –

здобувачка вищої освіти

E-mail: taisiia.lobodzinska@student.karazin.ua

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Науковий консультант

Темченко Володимир Олександрович –

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,

завідувач кафедри фізичного виховання та спорту

E-mail: temchenko1961@ukr.net

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Надійшла до редакції 15.01.2023 р.